

Sinh viên Đại học Quốc gia Hà Nội nhận bằng tốt nghiệp đại học.

Phát huy tinh thần học tập suốt đời trong Kỷ nguyên mới - KỶ NGUYÊN VƯỜN MÌNH CỦA DÂN TỘC

TS Nguyễn Ngọc Cường, ThS Phạm Văn Hưng

Học viện Hậu cần, Bộ Quốc phòng

“

Trong quá trình lãnh đạo Cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng Cộng sản Việt Nam luôn dành sự quan tâm đặc biệt cho công tác giáo dục và phát động các phong trào toàn dân học tập để nâng cao trình độ hiểu biết, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp Cách mạng. Thúc đẩy đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số (S.T.I.D) là yêu cầu cấp bách, là xu hướng tất yếu khách quan theo tinh thần của Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024. Điều này đòi hỏi mỗi cá nhân cần có tinh thần học tập suốt đời để có trình độ chuyên môn, kiến thức, kỹ năng tiếp thu hiệu quả tri thức nhân loại trong Kỷ nguyên mới.

”

Học tập suốt đời để phát triển bản thân và phụng sự Tổ quốc

Học tập suốt đời là vấn đề của mỗi cá nhân, nhằm giúp cho mỗi cá nhân đạt được kiến thức, kỹ năng để có thể hòa nhập với những thay đổi nhanh chóng của hoàn cảnh xã hội, sự biến đổi của khoa học và công nghệ. Sự thay đổi quan niệm từ giáo dục suốt đời đến học tập suốt đời là quá trình từng bước đưa người học từ vị trí thụ động trở thành người chủ động, sáng tạo trong quá trình học tập, nhất là đối với người trưởng thành, ở mọi trình độ. Thấm nhuần sâu sắc lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh về mục đích của việc học: Học để làm việc, làm người, làm cán bộ. Học để phụng sự đoàn thể, giai cấp và nhân dân, Tổ quốc và nhân loại.

Nhận rõ vai trò, tầm quan trọng của việc học tập suốt đời, ngày 22/12/2024, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết số 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia và Kế hoạch số 01-KH/BCĐTW ngày 21/03/2025 của Ban Chỉ đạo Trung ương về phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia về việc triển khai phong trào “Bình dân học vụ số”, nhất là bài viết về “Học tập suốt đời” của Tổng Bí thư Tô Lâm đã khẳng định vai trò quan trọng của xã hội học tập và phong trào học tập suốt đời là thường xuyên, liên tục, không ngừng nghỉ, tích cực, tiên phong để lĩnh hội tri thức, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của quá trình phát triển của mỗi cá nhân và sự phồn vinh của đất nước.

Tuy nhiên, một bộ phận còn có biểu hiện ngại học, không có khái niệm học thường xuyên, học suốt đời nên trở thành lạc hậu, bảo thủ, không thích nghi và bắt nhịp với guồng quay hối hả của nhịp sống đang thay đổi như vũ bão, của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0; không chịu nghiên cứu, học hỏi thường xuyên để nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực quản lý, kiến thức, kỹ năng hội nhập và khả năng thích ứng để thực hiện những sáng kiến, giải pháp mang tính đột phá; tình trạng hạn chế về chuyên môn, nghiệp vụ, chủ nghĩa cá nhân, bệnh kinh nghiệm trong một bộ phận cán bộ, đảng viên ảnh hưởng đến chất lượng thực thi công vụ, triệt tiêu động lực đổi mới sáng tạo. Hiện nay, đất nước ta đang bước vào kỷ nguyên mới - Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, hơn lúc nào hết, học tập suốt đời sẽ không chỉ là con đường để mỗi cá nhân tự khẳng định mình, mà còn là trách nhiệm đối với xã hội, đối với tương lai của dân tộc.

Thực hiện đồng bộ các giải pháp

Để góp phần phát huy tinh thần học tập suốt đời, nhằm tạo động lực đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số (S.T.I.D) trong kỷ nguyên mới, đòi hỏi cần thực hiện một số nội dung, giải pháp sau:

Thường xuyên đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm về phát huy tinh thần học tập suốt đời

Thường xuyên tuyên truyền, phổ biến, nâng cao nhận thức cho mỗi cán bộ, đảng viên, người dân và toàn xã hội nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các ngành, các cấp và các tầng lớp nhân dân trong thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tầm quan trọng của học tập suốt đời, nhận thức rõ tính tất yếu của đột phá phát triển S.T.I.D. Việc tuyên truyền, giáo dục thông qua các phương tiện thông tin đại chúng, truyền thông xã hội, hệ thống thông tin cơ sở, các cơ sở giáo dục, các phong trào khuyến tài, khuyến học trong cộng đồng để việc học không chỉ dừng lại ở trường lớp mà trở thành một thói quen, một nhu cầu hằng ngày, tự nhiên của mỗi người, nhất là trong bối cảnh khoa học và công nghệ đang phát triển mạnh mẽ. Mô hình tự học của mỗi cá nhân cần chuyển đổi nhanh chóng để nắm bắt được cơ hội học tập mới, từ đó làm giàu tri thức của mình, có kiến thức, kỹ năng số, coi đây là chìa khoá quan trọng để nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội, là con đường duy nhất, hướng đi tất yếu của mọi quốc gia để đảm bảo sự phát triển thịnh vượng, bền vững.

Hơn nữa, Cách mạng công nghiệp 4.0 đang diễn ra với quy mô và tốc độ chưa từng có, sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế tri thức, chuyển đổi số, kinh tế số, xã hội số khiến một phần nội dung giảng dạy tại nhà trường hôm nay có thể thành lạc hậu, lỗi thời sau vài năm; hơn thế, những điều phổ biến hiện nay thì 10 năm trước còn chưa xuất hiện và có 65% những công việc hiện nay sẽ bị thay thế bởi công nghệ trong những năm tới. Điều này đặt ra thách thức lớn cho người lao động: nếu không học tập liên tục, họ sẽ bị đào thải. Bởi vậy, phải tạo thành phong trào và xây dựng, giới thiệu các mô hình học tập tiêu biểu, các cá nhân tự học thành tài, học từ xa, các điển hình “Công dân học tập”, “Gia đình học tập”, “Dòng họ học tập”, “Cộng đồng học tập”, “Đơn vị học tập”..., từ đó tạo động lực, truyền cảm hứng, phổ biến những mô hình hay, cách làm hiệu quả; tạo sự lan tỏa trong xã hội để khích lệ tinh thần nhà nhà học tập, người người học tập, thôn/bản học tập, xã/phường học tập, cả tỉnh học tập, cả

Sách, báo là một trong những “người thầy” phục vụ cho việc học tập suốt đời.

nước học tập. Mỗi cán bộ, đảng viên cần nhận thức rõ tính tất yếu của đột phá phát triển S.T.I.D, coi học tập suốt đời là quy luật sống, giúp mỗi cá nhân hoàn thiện bản thân và nâng cao chất lượng cuộc sống.

Xây dựng môi trường học tập suốt đời dân chủ, thân thiện hướng tới phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số

Xây dựng môi trường học tập suốt đời, dân chủ, thân thiện là tạo nên một môi trường học tập (cả về vật chất lẫn tinh thần) an toàn, bình đẳng, tạo hứng thú cho mọi người trong học tập và điều kiện thuận lợi cho tất cả những ai có nhu cầu học tập đều được đáp ứng, thỏa mãn, khuyến khích sự năng động sáng tạo, dám nghĩ, dám làm vì lợi ích chung. Huy động sự chung tay đóng góp của toàn xã hội để tạo sức mạnh tổng hợp cả về nguồn lực, vật chất, ý chí và quyết tâm, tạo đột phá trong phát triển xã hội học tập... Cần đa dạng nội dung giáo dục, đào tạo; đổi mới phương thức học tập và tăng cường sử dụng các phương tiện và công nghệ hiện đại hỗ trợ học tập, đặc biệt là các phương tiện truyền thông xã hội trong tổ chức các hoạt động giáo dục, đào tạo tại các cơ sở giáo dục thường xuyên, giáo dục nghề nghiệp. Tập trung củng cố hệ thống thư viện, bảo tàng, nhà văn hóa; hình thành các thư viện cố định và di động ở từng khối xóm, khu phố; khuyến khích văn hóa đọc ở mọi lứa tuổi, mọi tầng lớp nhân dân.

Học tập suốt đời hiện nay đang mở ra nhiều cơ hội học tập tốt hơn, có chất lượng hơn, gắn liền với giáo dục mở, với nền tảng số để thực hiện đột phá phát

triển S.T.I.D, từ đó tạo bước tiến vượt bậc mang tính cách mạng, vượt qua rào cản tài năng, giới hạn hiện tại để đạt kết quả vượt trội, nổi bật. Do đó, cần khuyến khích mọi người tự học trên cơ sở áp dụng công nghệ số, đặc biệt là các công nghệ tiên tiến như dữ liệu lớn, điện toán đám mây, trí tuệ nhân tạo...; khuyến khích các mô hình giáo dục, đào tạo mới dựa trên các nền tảng số là những vấn đề đặt ra đối với giáo dục Việt Nam nói chung và xây dựng xã hội học tập nói riêng. Đẩy mạnh phong trào tôn vinh tài năng và sáng tạo, khơi dậy tinh thần yêu nước, cống hiến của các nhà khoa học, nhất là khoa học trẻ, đồng thời duy trì phong trào học tập suốt đời, cải cách hệ thống giáo dục đào tạo, trọng tâm là sau đại học, đại học và dạy nghề, để họ có thể tự hoàn thiện và phát triển các kỹ năng thích ứng với thời cuộc, với mục tiêu “đào tạo con người theo hướng có đạo đức, kỷ luật, kỷ cương, ý thức trách nhiệm công dân, xã hội; có kỹ năng sống, kỹ năng làm việc, ngoại ngữ, công nghệ thông tin, công nghệ số, tư duy sáng tạo và hội nhập quốc tế (công dân toàn cầu).

Tiếp tục nghiên cứu hoàn thiện cơ chế, chính sách và tích cực đầu tư có hiệu quả cơ sở vật chất, hạ tầng phục vụ việc học tập suốt đời

Học tập, làm việc, cống hiến và hưởng thụ là nhu cầu tất yếu, khách quan của mỗi cá nhân trong quá trình phát triển. Mọi công dân có trách nhiệm và quyền được học tập thường xuyên, học tập suốt đời, tận dụng mọi cơ hội học tập để trở thành công dân tốt, công dân số, công dân toàn cầu. Để thực hiện vấn đề

này, cần khắc phục triệt để những “điểm nghẽn” trong cơ chế, chính sách, biểu hiện hình thức trong tự phê bình và phê bình; thực hiện thu hút nguồn lực trong và ngoài nước tham gia thúc đẩy học tập suốt đời; huy động các doanh nghiệp, tổ chức tham gia hỗ trợ đào tạo, đào tạo lại, bồi dưỡng nâng cao trình độ, kỹ năng cho cán bộ, công chức, tham gia mở các lớp học, các cơ sở dạy nghề dành cho các đối tượng thiết thời, yếu thế; khuyến khích, vận động các doanh nghiệp thành lập quỹ khuyến học, khuyến tài phục vụ cho các hoạt động học tập suốt đời, hỗ trợ người lao động trong học tập, đào tạo lại và đào tạo thường xuyên, tạo điều kiện thuận lợi cho tất cả những ai có nhu cầu học tập đều được thỏa mãn, được học tập suốt đời.

Đồng thời, huy động sự chung tay đóng góp của toàn xã hội để tạo sức mạnh tổng hợp cả về nguồn lực, vật chất, ý chí và quyết tâm, tạo đột phá trong phát triển xã hội học tập. Trong đó, tiếp tục quan tâm đầu tư các nguồn lực về tài chính, cơ sở vật chất, trang thiết bị và những điều kiện đáp ứng nhu cầu học tập của công chức, viên chức, người lao động trong các cơ quan, đơn vị. Tiếp tục củng cố cơ sở hạ tầng, mạng lưới thư viện, bảo tàng, trung tâm văn hóa; tăng cường ứng dụng công nghệ, thông tin và chuyển đổi số, hiện đại hóa phương thức tổ chức các hoạt động, dịch vụ phục vụ học tập suốt đời phù hợp với đối tượng từng vùng, miền, địa phương; chủ động cung cấp các nguồn tài nguyên giáo dục mở hữu ích, các chương trình học tập trực tuyến tích cực phổ biến; khuyến khích nhà giáo, học sinh, sinh viên, học viên khai thác sử dụng và phổ biến các phương pháp, kỹ năng, phương tiện học tập, góp phần xây dựng năng lực tự học trong kỷ nguyên số.

Đề cao tinh thần tự học, học mọi lúc, mọi nơi, học có mục tiêu, kế hoạch cụ thể, có phương thức hành động rõ ràng, có sự nỗ lực đổi mới sáng tạo

Học tập suốt đời vừa là quyền lợi, vừa là trách nhiệm của công dân, có quyền lựa chọn hình thức học tập phù hợp với năng lực, sở thích và điều kiện, hoàn cảnh của mình để nâng cao tri thức, hiểu biết.

Mỗi người cần thực hiện phương châm học mọi lúc, mọi nơi, học trong công việc hằng ngày, trong việc lớn cũng như việc nhỏ, trong kinh nghiệm thành công cũng như thất bại và học đến đâu, luyện tập và thực hành đến đó để tích lũy, bổ sung kinh nghiệm, đúc kết kiến thức từ thực tiễn.

Đối với cán bộ, đảng viên, phải tiên phong phát huy và nắm giữ vai trò mở đường, dẫn dắt và kiến tạo phát triển trước những khó khăn, thách thức mới, chưa có tiền lệ. Khơi dậy tinh thần đổi mới sáng tạo của mọi người là yêu cầu phải luôn thay đổi về tư duy, tầm nhìn, phong cách làm việc. Để đáp ứng ngày càng tốt hơn yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới, mỗi người phải luôn trăn trở, suy nghĩ để có khả năng tạo ra ý tưởng mới mẻ, sáng tạo và đổi mới trong việc giải quyết vấn đề thực tiễn đặt ra, nhất là cập nhật kiến thức và kỹ năng số, đáp ứng những yêu cầu về sự thay đổi công nghệ, vươn lên làm chủ các công nghệ và nâng cao chất lượng cuộc sống trong một thế giới mà công nghệ đổi mới từng ngày.

*
* *

Hiện nay, học tập suốt đời là mệnh lệnh của trái tim, tư duy thông minh của khối óc và hành động quyết liệt của mỗi công dân; khơi dậy tinh thần học tập suốt đời là nhằm lan tỏa tinh thần tự chủ, tự tin, tự lực, tự cường, tự hào dân tộc và truyền thống nghìn năm văn hiến. Trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc - là kỷ nguyên phát triển bứt phá, tăng tốc dưới sự lãnh đạo của Đảng, xây dựng thành công nước Việt Nam xã hội chủ nghĩa, giàu mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc. Do đó, phát huy tinh thần học tập suốt đời sẽ tạo động lực to lớn, truyền cảm hứng quyết liệt, tích cực, nỗ lực, nội lực, tự tin để vượt qua thách thức, vượt qua chính mình, thực hiện khát vọng vươn tới mục tiêu, đạt được những thành tựu vĩ đại trong Kỷ nguyên mới, Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc ✍

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Trung ương (2025), *Kế hoạch số 01-KH/BCĐTW ngày 21/04/2025 của Ban Chỉ đạo Trung ương về đột phá phát triển S.T.I.D triển khai phong trào “Bình dân học vụ số”*.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Tập 1, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật.
3. Tổng Bí thư Tô Lâm (2025), “Học tập suốt đời”, *Báo Chính phủ Điện tử*, <https://baochinhphu.vn/bai-viet-cua-tong-bi-thu-to-lam-hoc-tap-suot-doi-102250301172143439.htm>, truy cập ngày 20/05/2025.
4. Thủ tướng Chính phủ (2021), *Quyết định số 1373/QĐ-TTg ngày 30/07/2021 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án: Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2021-2030*.